

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

I. Qualia affingantur Orthodoxis mendacia de Sacramentis in genere?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

ANTIPAPISTA MENDAX MYSTERIO- MACHIÆ LVTHERO-CALVI- NISTICÆ

PARS III.

De Sacramentis.

QVÆSTIO I.

*Qualia sint Luthero-caluinistica mendacia
de Sacramentis in ge-
nere?*

*LVTHERI Mendaciorum è pluri-
mis pauca.*

MEND. I. de Capt. Bab. c. 1. Conc.
Basileense statuit, Licere Bocnis
vtramque speciem: Constantiense
vetuisse.
At Basil. sess. 30. & Con-
stant. sess. 13. statuunt, Laicos non tene-

ri diuino iure ad vtramque; sed standum
consuetudine & lege Ecclesiæ. Basi-
leense tamen concessit. Vtramque Boe-
mis: modo credant non teneri ad eam
iure diuino, sed Ecclesiæ lege.

II. MEND. *ibidem*. S. Thomam illius autorem ef-
se, quod in Eucharistia non sit substantia panis, sed
accidentia sola.

AT Innocentius III. in Conc. Late-
ran. anno 1215. id definiuit, alijque diu-
ante ipsum, Sancto Thoma necdum
natô.

III. MEND. *Ibid.* c. 2. *Afferunt impij homines*. scil. de
baptismo, non debere hominem certum esse de remissione
peccatorum, seu gratia Sacramentorum. *Qua impietate
orbem totum demerant.*

AT contrarium *ibidem* paulo in-
tra

fra ait: *Omnes tamen admittunt, Sacramenta esse signa efficacia gratiae.*

Quare hanc inefficaciam Sacramentis dubitamus nihil; at de cuiusque dispositione debita certi esse nequimus. Quia illa pendet ex diuina Institutione; hæc è nobis.

Sic ipse Lutherus *serm. de bapt.*

IV. MEND. *ibid.* Scholastici tanquam de materia & forma Sacramentorum scribunt, id est, litera occidente: Caterum promissionis diuinae veritatem, & fidem nostram intacta relinquant.

At tractant de hac ex professo in 4. *Sent. dist. 4. & 9.*

Stancarus l. de Trin. *unum* ait Mag. *sententiarum pluris esse, quam 100. Lutheri, 200. Melanct. 300. Bullingeri, 400. Martyres, & 500. Caluini: in quibus nec vnicia vera Theologia. &c.*

V. MEND. *ibid.* tripartitum: 1. Statuunt, Sacramenta prodesse, qui sunt in peccato mortalibus.

2. Nec requiri gratiam ad hoc, ut profint.

3. Nec fidem, modo non ponant obicem. Quasi ipsa incredulitas non sit obex gratiae.

AT I. Quaedam Sacramenta, ut bapt. poenit. &c. sunt ad peccata abolenda instituta: Lutherani volunt omnia habere promissionem reconciliationis.

2. Ipsa ut vasa continent, conferuntque gratiam digne in gratia recipientibus ea.

3. Etiam hæretici in falsa fide verum recipiunt baptismum, sed in substantia; non in fructu: sic & Matrimonium verum, at sine fructu Sacramenti.

VI. MEND. *in assert. art. I.* Hanc sententiam: Sacramenta conferunt gratiam non ponenti obicem; esse Scoti hæresim.

AT Ante Scotum docuit eam Innocentius III. *Aug. ep. 23.*

VII. *Ibid.* Scotistas requirere in vsu Sacr. bonum motum cordis, non fidem, non propositum bonum.

AT refellit hoc Roffensis ex Scoto in 4. d. 4. q. 2.

VIII. MEND. *hom. vi. de bapt.* Huc impietas tantum est, ut sal. & aqua, contra Verbum & mandatum fuerata, tantundem virtutis tribuerint, quantum in pristino.

AT l. de Capt. *bab. c. de extr. unct.* fateatur iuxta Apostolum salem & aquam recte benedici. Neque sunt tamen Sacramenta.

2. Denique ipse sibi tulit sententiam Lutherus lib. contra Emserum. *Sifens deprehenderet a mentitus, falsus, & creditus solidus: si tota mea doctrina, & honor, fides & fidelitas si nem penitus haberent: Vnicuique pro nequam & infami nebulone, si aquam est, habiturus esset.*

AT Dietenbergius noster vel è duobus ius libellis solis collegit supra octingenta mendacia. Et prædicta quanta?

Philippi Melanchthonis mendaciarum aliqua.

I. In Confess. art. 13. *Scholastici docent* (Luther dixit Scotistas solos) quod Sacramenta non ponenti obicem conferunt gratiam ex opere operato, sine bono motu.

Hac simpliciter Iudaica caeremonia est: & tamen dicitur in totoregno pontificio.

AT ipse in Apologia ar. de poenit. fatetur; nos requirere contritionem, & attritionem: quæ est motus cordis.

II. MEND. *Conf. Augustanae ar. de Missa.* Fallaculantur Ecclesia nostra, quod Missam abolant. Retinetur apud nos, & summa reuerentia celebratur.

AT Articuli Smalcal. autoritate per res Confessioni contra aiunt: *Dracunculæ ista, (Missæ) peperit multiplices abominationes & idololatrias, Supra. Abrogationem merito missa est.*

III. MEND. *ibid.* Ante Gregorium non facimus nec priuata Missa.

AT *S. Aug. 22. Civ. c. 8.* prodit in domo rustica nobilis à spiritibus infesta, Misfam patram fuisse remedio: idque 200. annis ante Gregorium.

IV. MEND. *ibid. ar. de Confel. Antea immodice extollebantur satisfactiones: Eidei vero, meriti Christi, ac iustitia fidei nulla subat mentis, nec una syllaba.*

AT pleni de his sunt libri orthodoxorum.

CALVINI Mendaciorum nonnulla de multis.

I. *Inst. 4. c. 14. §. 14.* Magno consensu Sophistica schola tradiderunt, Sacramenta noua legis Iustificare, & conferre gratiam, modo non ponamus obicem peccati mortalis.

Qua sententia dici non potest, quam sit exitialis & pestilens.

Eoque magis, quod multis ante saeculis, magnà Ecclesia iacturâ, in bona orbis parte obtinuit. Planè certe diabolica est, dum iustitiam citra fidem pollicetur.

Grata confessio Consensus, Antiquitatis & Vniuersalitatis.

Sed quod de *iustitia citra fidem*, id nobis affingit citra fidem.

II. MEND. *ibid. §. 17.* Interim illud tollitur figmentum, quo Iustificationis causa, virtusque Spiritus S. elementis, seu vasculis, ac planstris includitur.

AT cum vnum esse Sacramentum permanens: in Eucharistiam; cætera in Vsu transeuntia: illud, ceu vas, continere gratiam, & conferre; cætera solum conferre dicimus velut instrumenta effectiua.

Sic etiam *Agittæ, Ps. 7.* dicuntur *vasa mortis*: arma *Ezech. 9.* *vasa interitus.*

III. MEND. *ibid. c. 17. §. 43.* Alexander Papa primus azymo pane delectatus est; vt plebis oculos nouo spectaculo in admirationem traheret magis, quam vt animos proba religione instrueret.

AT *Mat. 26. Mar. 14. Luc. 22. Do-*

minus primo die azymorum sic instituit.

IV. MEND. *ibid. c. 19. §. 12.* *Veteres, dum proprie loquuntur, nusquam plura duobus Sacramentis recensent.*

AT *Aug. 1. 2. contra Petil. c. 104.* *Sacramentum Chrismatis, in genere visibilibus signorum, sacrosanctum est, sicut ipse Baptismus.*

V. MEND. *ibid. De manuum impositione.* Augustinus affirmat, nihil aliud esse, quam orationem.

AT Augustinus id ipse refutat.

VI. MEND. *ibid. §. 34.* Matrimonium pro Sacramento datum, nemo vsque ad Gregorii tempora videtur.

AT *Aug. 1. de bono coniug. c. 18.* vetustior ferè 200. annis, ait: *in nostris nuptijs plus valet Sanctitas Sacramenti, quam fecunditas vieri.*

VII. MEND. in Antidoto Conc. Trid. sess. 7. can. 13. *Gemunt omnes p̄j, pluri in baptismo fieri Chisma, cereum, salis saporem, spiritum denique, quam aqua lauacrum: quo tota constat baptismi perfectio.*

AT dicimus ea esse præparationes ad baptismum: qui etiam sine his ceremonijs validus est.

Kemnitiana Mendacia quædam.

I. In Exam. edito anno 1566. *Quomodo per Matrimonium Iustitia fidei incipit, vel augetur, quod Syricius Pont. definit esse secundum carnem viuere, quod Deo placere non possit.*

AT Syricius scribit *ep. 1. c. 7.* de coniugio Sacerdotum illegitimo, quod est sacrilega impudicitia.

II. MEND. *ibid.* Scholastici laborant, vt ostendant benedictam aquam, rosam, herbam. &c. non esse Sacramenta: Vnum Gabrielem clarè dicere, deesse eis nihil nisi Institutionem diuinam.

AT nillaborant: & plura eis desunt.

III. MEND. *ibid.* *Quidam, vt Alensis, Thomas, Durandus.*

randus. Et. senserunt, ipsi externis Sacramentorum elementis per Verbum conferri quandam virtutem supernam auriorem.

At Durandus in hoc D. Thomam oppugnat 4. d. 1. q. 4.

IV. MEND. ibid. S. Cyprianum existimasse, baptismum esse inuisibilem ab hereticis, malisue ministris collatum.

At solum id de hereticis erroneè affirmabat.

V. MEND. ibid. Illa opinio: quod in ipsis Sacramentorum elementis gratia essentialiter contineatur, sicut medicina in pixide; ita ut Virtus Sacramentorum sit vel essentia, vel qualitas hærens incorporalibus elementis etiam inter Scholasticos non fuit omnibus probata.

At Gratiam, ut effectum Sacramentorum, contineri in eis, affirmamus omnes: essentialiter verò eis inherere gratiam, dixit nemo: sic enim inheret animæ: Contineri tamen illam in Sacramentis dicimus ut in vase metaphoricè, sc. ut effectus in causa, Sic tela sunt vasa mortis.

Virtus autem Sacramentorum non est gratia, sed id per quod Sacramentum operatur.

VI. MEND. Virtutem Sacramentorum in ipso opere, quo celebrantur, vel suscipiuntur, constituuntur; ita ut dicantur conferre gratiam ex merito operis, quod exercet is qui celebrat, aut suscipit.

Idem Caluinus Inst. 4. c. 14. §. 26. Fideles Sacramenta recipiendo nihil agere quo laudem mereantur; sed hanc actionem esse merè passivam, eos asserre nihil præter mendicitatem.

At opus operatum est Sacramenti, non suscipientis, aut celebrantis, qui in gratia positus cooperatur meritorie in fide per Sacramentum.

LUTHERVS *l. de Capt. bab. c. de Matrim.* dicit Vocem, Sacramentum: ubiq; in Scriptura reperitur significare rem Secretam: Papistas verò velle ubique significare Signum.

At Falsum utrumque. Nam, *Dan. 2.* significat signum rei secretæ; *Eph. 5.*

Signum rei secretæ Sacræ: *Tob. 12.* Receptam ipsam secretam.

QVÆSTIO II.

Sacramenta quatenus sint necessaria?

ICALVINVS in *Antid. Conc. sess. 7. can. 4.* & Kemnitijs in *Exam. ibid.* mentiuntur dicitur nari Lutheranos, quod Sacramenta excludant à necessitate salutis, cum tamen necessaria dicant.

At Necessitatem solum ad bene esse dicunt; non simpliciter absolutam: hanc soli Fidei attribuunt immediatè saluanti; quod hæreticum est.

2. Kemnitijs mentitur, Concilium definire, Confirmationem, Extr. vocationem, Confessionem, & cetera simpliciter ad salutem necessaria.

At Vide meum *Luthero-cal. part. 3. quæst. 6.*

3. Idem mentitur, nos docere; quod fides non sit, sed unâ cum dignitate & merito nostri operis accipit gratiam iustificatiõis.

At negamus vlla Sacramenta esse operanostra, aut pendere ex nostro merito seu dignitate: alioquin ab impijs collata non forent vtilia.

Luthero-cal. p. 3. q. 12. Bell. l. 2. de Sacram. ca. 1.

Multa ibi quæ affingunt orthodoxis de opere operato.

4. Idem mentitur in *Exam. p. 2.* Lutherum semper improbasse in Sacramentarijs illam profanam sententiam: Quod Sacramenta non sint organa, & causa instrumentalis gratiæ: Sed solum in stat. picture commensurati, & excitent fidem.

At Lutheri hanc esse sententiam. Vide in *Luthero-cal. p. 3. q. 13.*

5. Idem in *exam. p. 2. p. 35.* mentitur, Numerum septenarium Sacramentorum apud Græcos tentatum; Armenis verò obtrusum fuisse à Concil. Florent. sed an. 1000. post Christum, à Papa. Vide *Bell. l. 2. c. 25.*

At